

Friskolan Asken AB (556748-1071)
info@friskolanasken.se

2022-05-25
Dnr 2019:5786

Beslut

efter kvalitetsgranskning av stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling vid Friskolan Asken i Strängnäs kommun med Friskolan Asken AB som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Friskolan Asken i Strängnäs kommun avseende verksamhetens kvalitet gällande stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska att undervisningen i årskurs 4 genomförs på ett sådant sätt att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling bibehåller sitt intresse för skolarbetet och får möjlighet att nå längre. De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning arbetar lärare metodiskt vid planering och i undervisning för att ge elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling möjlighet att nå längre?
2. I vilken utsträckning ger skolans ledning stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. I bilaga 2 finns beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Friskolan Asken med Friskolan Asken AB som huvudman ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Friskolan asken den 5-6, samt 8 april 2022. Besöket genomfördes av utredarna Tomas Karlsson och Tobias Thorén. Totalt sex intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt sex lektionsobservationer har genomförts.

Beslut:

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Rektorn behöver stärka möjligheterna för elevhälsan och lärare att samverka både gällande att identifiera elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och att utveckla en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- Rektorn behöver organisera verksamheten så att lärares samverkan i högre utsträckning innefattar att utveckla en undervisning som även möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2022-11-25 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2019:5786) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande fyra områden:

- I vilken utsträckning lärarens *planering av undervisningen* (även) utgår från behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning läraren ger elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling *tillräckliga utmaningar*.
- I vilken utsträckning de elever som nått långt/blir klara fort får *stöd för att komma vidare* i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning undervisningen *genomsyras av ändamålsenliga förväntningar* på elevernas förmåga.

Skolinspektionen bedömer att lärare på flera sätt i såväl sin planering som i sin undervisning ger stöd och utmaningar åt elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling som är anpassat efter elevernas kunskapsnivå.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att lärarnas planering av undervisningen i huvudsak utgår från en aktuell bild av elevernas kunskapsnivå och att lärarna på skolan förbereder uppgifter och material även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. I sin planering beaktar lärarna huvudsakligen tidigare höga elevprestationer och planerar så att elever som snabbt blir klara får möjlighet att arbeta med extrauppgifter. Vidare visar granskningen att eleverna i huvudsak ges utmaningar inom ramen för undervisningen och att uppgifterna ofta kan anpassas efter elevernas kunskapsnivå, samt att olika metoder eller material används i undervisningen så att eleverna får möta en variation. Granskningen visar också att lärarna på flera olika sätt ger återkoppling till eleven om hur hen ligger till just nu och om hur hen kan arbeta för att utvecklas ännu mer, och att lärare ger eleven erkänsla för tidigare ansträngningar. Vidare visar granskningen att läraren uppmärksammar både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling i lika hög utsträckning, och ger dessa elever stöd. Det framgår också av granskningen att lärarna försöker stötta elever att ta sig in på nya områden i det undervisningsinnehåll läraren presenterar.

Granskningen visar också att lärarens förväntningar utgår från en aktuell bild av elevernas individuella kunnande och förutsättningar, och att lärarens adekvata för-

väntningar på elevernas förmåga kommer till uttryck i tilltal och bemötande gentemot eleverna. Vidare framgår av granskningen att personal på skolan verkar medvetet för att kompensera med uppmuntran och höga förväntningar för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och som saknar sådan hemifrån. Slutligen har i granskningen inte framkommit annat än att lärares undervisning är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Lärarnas planering av undervisningen

Granskningen visar att lärare vid Friskolan Asken i sin planering av undervisningen i hög utsträckning förbereder material och uppgifter för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framgår av intervjuer med lärare och rektor att lärarna på skolan förbereder uppgifter och material även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Vidare ger lärare och nyckelpersoner i intervju exempel på hur lärare gemensamt i en pedagogisk utvecklingsgrupp planerar större uppgifter över årskurs- och ämnesgränserna. Lärarna uppger att lärarkollegiet diskuterar att de har elever med ett brett kunskapsspann och hur man ska planera för att kunna stimulera eleverna som ligger långt fram samtidigt som man ska stötta elever som behöver stöd för att nå målen.

Vidare visar granskningen att lärarna i sin planering huvudsakligen beaktar tidigare höga elevprestationer och kontinuerligt uppdaterar sin planering utifrån elevernas förändrade kunskapsnivå. Det framgår av dokumentation och intervjuer med lärare och rektor att lärarna exempelvis beaktar elevernas resultat på tidigare nationella prov och resultatet av de kartläggningar av elevernas kunskaper och förmågor som elevhälsan gör. Det framgår också att varje elev på skolan har en portfolio där deras kunskapsutveckling dokumenteras. Lärarna uppger att de kontinuerligt följer upp denna och tar elevernas förändrade behov i beaktande i sin planering för att kunna fortsätta utmana dem att nå ännu längre. Vidare framgår av intervjuer med lärarna att de även använder sig av elevernas portfolio för att bedöma elevernas kunskapsnivå och att vissa av lärarna i sin planering inkluderar särskilda så kallade "IUP-uppgifter" som läggs i elevernas portfolio vilka är direkt kopplade till elevernas kunskapsutveckling.

Utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att eleverna i huvudsak ges utmaningar inom ramen för undervisningen och att uppgifterna ofta kan anpassas efter elevernas kunskapsnivå. Det framgår av intervjuer med lärare och av dokumentstudier att lärarna anpassar uppgifternas svårighetsgrad på olika sätt. En lärare berättar exempelvis att hen använder sig av ovannämnda "IUP-uppgifter", vilka är kopplade till framtidsyttranden i elevernas portfolio och i dokumentationen som Skolinspektionen tagit del av finns exempel på utmanande uppgifter som ger möjlighet till acceleration och berikning. Vidare framgår av intervjuer med lärare, elever och lektionsobservationer att läraren ofta ger eleverna möjlighet till breddning och fördjupning av stoffet (berikning) samt låter elever som så behöver arbeta snabbare än klasskamraterna (acceleration). Eleverna berättar att de får nya och svårare arbetsuppgifter att ta sig an när de är färdiga med sina ordinarie uppgifter. Lärarna säger att de ofta använder sig av längre och öppna uppgifter i vissa ämnen, där elever i samråd med läraren kan välja svårighetsgrad. Enligt lärare kan sådana uppgifters exakta innehåll och omfång varieras utifrån elevernas kunskapsnivå. Det kan exempelvis handla om att eleverna ska skriva en berättelse utifrån olika perspektiv eller göra presentationer av egna arbeten för varandra och ge varandra kommentarer. Vissa av dessa större, öppna uppgifter kan röra sådant man under en längre tid arbetar med utifrån ett gemensamt tema över årskurserna. Inom matematik får elever som blir klara snabbt extrauppgifter i form av mer avancerade matematikuppgifter och de får även förklara hur de löst olika problem.

Vidare visar granskningen att flera olika metoder eller material används i undervisningen så att eleverna får möta en variation. I intervju berättar lärare att de är noga med att uppmuntra elever att visa sina kunskaper både skriftligt och muntligt, för att försäkra sig om att de får reda på vad eleverna har lärt sig. Det framgår av såväl observationer som intervjuer med lärare och elever att eleverna får arbeta med muntliga och skriftliga uppgifter, att de får arbeta individuellt, i par eller i mindre grupper samt att de ofta får använda olika digitala verktyg och spel. Lärarna berättar också att de brukar dela in elever i grupper utifrån elevernas kunskapsnivå och att de använder denna metod på olika sätt för att stimulera eleverna. Det kan exempelvis handla om att eleverna som ligger längre fram kan stimuleras av varandras kunskaper eller att kunskapsmässigt starkare elever kan få hjälpa svagare elever framåt, och då även träna på sin muntliga förmåga.

Lärarstöd för att komma vidare i kunskapsutvecklingen

Granskningen visar att lärarna huvudsakligen ger lämpligt lärarstöd så att eleven ska komma vidare i sitt lärande, även till elever som snabbt blir färdiga med anvisade moment i undervisningen. Lärarna säger emellertid att deras uppfattning är att de inte alltid hinner uppmärksamma dessa elever under lektionstid så mycket de skulle önska och det förekommer ibland att eleverna får vänta på stöd då lärarna är upptagna med att hjälpa andra elever. I observationerna återfinns emellertid exempel där lärarna ger elever stöd både för att komma längre och för att få överblick över arbetet och hjälp med att prioritera arbetet med de aktuella uppgifterna samt att lärarna anpassar sitt stöd efter elevens kunskapsnivå. Lärare ger exempelvis både muntligt och skriftligt stöd anpassat efter elevernas förmåga och kunskapsnivå. Vidare framgår av observationer och intervjuer med lärare att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling i sina skrivuppgifter får stöd i att utveckla sitt skrivande ännu mer vilket i sin tur hjälper dessa elever nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar även att lärarna på flera olika sätt ger återkoppling till eleven om hur hen ligger till just nu och om hur hen kan arbeta för att utvecklas ännu mer. I intervju uppger lärare att de ofta använder sig av elevernas portfolio, där elevernas kunskapsutveckling dokumenteras och som ger en långsiktig översikt över elevernas lärande. Det framgår av intervjuer med lärare och rektor att portfolion används för att stämna av elevens kunskapsutveckling och på ett framsyftande sätt stötta eleven att komma ännu längre, även om eleven nått målen.

Vidare visar granskningen att lärare överlag uppmuntrar eleverna och ger elever erkänsla för tidigare ansträngningar samt att lärarna använder detta för att motivera eleverna. Eleverna säger exempelvis att lärarna uppmuntrar dem genom att säga att de tror på att eleverna klarar även svårare uppgifter och det framgår av lektionsobservationer att lärarna ger eleverna stöd även i svårare uppgifter med uppmuntrande kommentarer och konkreta tips på hur eleverna ska komma vidare i sin kunskapsutveckling. De säger också att de försöker ge eleverna uppgifter utifrån elevernas intressen, när så är möjligt. Det framgår att lärarna försöker stötta elever att ta sig in på nya områden i det undervisningsinnehåll läraren presenterar, exempelvis genom att knyta an till elevernas intressen och bygga vidare på dessa. I intervju berättar eleverna exempelvis att de kan få i uppgift att skriva om något de är särskilt intresserade av.

Vidare framgår av observationerna och intervju att lärarna i lika hög utsträckning uppmärksammar och ger stöd till både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Ändamålsenliga förväntningar

Granskningen visar att lärarens förväntningar utgår från en aktuell bild av elevernas individuella kunskande och förutsättningar. Det framgår av intervjuer med lärare samt dokumentstudier att lärarna använder sig av elevernas portfolio för att uppdatera både sig själva och eleverna om elevernas kunskapsnivå. Lärare beskriver också hur de använder portfolion för att konkretisera sina förväntningar på eleverna genom att i samråd med eleverna sätta nivåanpassade mål för eleverna i olika ämnen.

Granskningen visar också att lärarens adekvata förväntningar på elevernas förmåga kommer till uttryck i uppmuntrande och bekräftande tilltal och bemötande av eleverna. Av observationer och intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarnas tilltal gentemot eleverna i huvudsak avspeglar lärares höga förväntningar på elevernas förmåga. Eleverna säger exempelvis att lärarna säger att eleverna klarar mer än de tror och lärarna berättar att de försöker utmana eleverna att ta sig utanför sin bekvämlighetszon för att visa eleverna att de klarar av svårare saker.

Vidare visar granskningen att personal på skolan verkar medvetet för att kompensera med uppmuntran och höga förväntningar för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och som saknar sådan hemifrån. Det framgår exempelvis av intervju med rektor att det finns möjlighet till extra tid med lärare efter ordinarie undervisningstid, vilket enligt rektorn vissa av eleverna i denna elevgrupp utnyttjar för att fördjupa sig i ämnen de är intresserade av. Såväl lärare som elever och rektor uppger att det är ett tillåtande klassrumsklimat. Emellertid framgår också av intervju med lärare och rektor att vissa elever ogillar att prata inför grupp och det kan därför vara svårt att få alla elever att tydligt visa sina kunskaper i klassrummet. Lärarna uppger att de arbetar på olika sätt för att motverka negativa attityder gentemot skola och skolarbete och uppmuntrar även tystare elever att delta i diskussioner och därigenom visa sina kunskaper.

Slutligen har genom intervjuer och observationer inte framkommit annat än att lärares undervisning är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande tre områden:

- I vilken utsträckning skolans uppföljning av resultat ger underlag för genomförande och utveckling av undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för elevhälsa och lärare att samverka kring undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för lärare att – tillsammans eller på egen hand – genomföra och utveckla en undervisning som möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att rektorn genom sin organisation visserligen skapat goda förutsättningar och möjligheter för elevhälsa och lärare att samverka, men att dessa goda förutsättningar inte används fullt ut för att tidigt upptäcka elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, eller utveckla undervisningen så att den i ännu högre grad stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att samtliga elever visserligen synliggörs i de uppföljningar av kunskapsresultaten som görs, men att uppföljningen inte används som underlag för att utveckla undervisningen med denna elevgrupp i fokus. Vidare visar granskningen att även om elevhälsans samverkan med lärare är tät och i många aspekter välfungerade, innefattar elevhälsans arbete endast i begränsad utsträckning elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att lärarna visserligen har goda möjligheter att samverka och samplanera undervisningen över såväl klasser som årskurser, men att det inte bedrivs något gemensamt arbete med undervisningen för den aktuella elevgruppen i fokus. Vidare visar granskningen att det i viss mån finns upparbetade arbetssätt för att ta del av och implementera ny kunskap och forskning i undervisningen, men att det arbetet inte bedrivs på sätt som tydligt gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Uppföljning av resultat

Granskningen visar att samtliga elever visserligen synliggörs i de uppföljningar av kunskapsresultaten som görs, men att uppföljningen inte används som underlag för att utveckla undervisningen med denna elevgrupp i fokus. Det framgår av intervjuer med lärare och rektor att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling synliggörs i uppföljningen av resultaten, men att dessa elever inte prioriteras i lika hög utsträckning som elever som har svårt att nå målen. Av dokumentation, och intervjuer framgår att lärarna rapporterar in omdömen om elevernas kunskapsutveckling i de olika ämnena på lärplattformen så att rektor kan ta del av resultaten. Lärarna gör också egna analyser av resultaten i sina arbetslag i samband med kvalitetsredovisningen. Sammantaget följs elevernas resultat upp för varje läsår. Enligt lärare och rektor får man visserligen genom uppföljningen en bild av samtliga elevers kunskapsnivå, men det framgår också av intervjuerna att diskussioner som förs i anslutning till uppföljningen främst handlar om att identifiera de elever som har svårigheter att nå kunskapsmålen. I intervju uppger exempelvis nyckelpersoner att man undersöker resultaten i relation till graden av måluppfyllelse och att lärarna i anslutning till resultatuppföljningen ger sin bild av samtliga elevers kunskapsutveckling. Vidare framgår att uppföljningens resultat inte på något specifikt sätt används för att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av inskickade dokument gällande det systematiska kvalitetsarbetet framgår att lärare fortlöpande ska analysera sitt eget arbete i syfte att bättre kunna utmana alla elever utifrån deras kunskapsnivå, vilket även bekräftas av lärare i intervju. Emellertid framgår av intervjuer med rektor och lärare att det utvecklingsarbete som bedrivits utifrån en analys av resultaten har handlat om att utveckla undervisningen generellt för att stötta alla elever och se till att de når kunskapsmålen. Vidare visar granskningen att samtliga elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling inte alltid upptäcks genom resultatuppföljningen. I intervju uppger exempelvis rektor att det kan förekomma enstaka fall där elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling inte upptäcks genom resultatuppföljningen utan först genom sitt beteende i klassrummet.

Stöd för elevhälsan att samverka med lärarna

Granskningen visar att det visserligen finns upparbetade arbetssätt där elevhälsan samverkar med lärare, men att elevhälsans arbete med lärarna främst handlar om att ge stöd och vägledning i individuella elevärenden. Det framgår exempelvis av dokumentation Skolinspektionen tagit del av samt intervjuer med lärare och elevhälsans representanter att det finns gemensamma forum för elevhälsans samverkan med lärare, och att denna samverkan visserligen är tät men att den i begränsad utsträckning innefattar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Både lärare och elevhälsans representanter beskriver att det finns ett nära samarbete

mellan elevhälsa och lärare, exempelvis genom att elevhälsan genomför lektionsobservationer och att lärare har möjlighet att få handledning, men det framgår att fokus i detta samarbete inte är utmanande undervisning för denna elevgrupp. Det framgår av intervjuer med lärare och elevhälsans representanter att elevhälsan medverkar i uppföljningsdiskussioner på lärarlagsmöten och att lärare även kan boka tid för handledning med elevhälsans representanter. Vidare framgår att elevhälsan även genomför kartläggningar av elevernas kunskapsnivåer i olika ämnen, och enligt lärare och elevhälsans representanter kan resultatet från kartläggningarna användas för att synliggöra elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Granskningen visar att elevhälsans möjligheter att samverka med lärarna är reella, men att dessa möjligheter inte utnyttjas fullt ut för att utveckla en stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Såväl lärare som elevhälsans representanter uppger att elevhälsans resurser huvudsakligen används för att i uppföljningar av resultat och i kartläggningar identifiera och stötta elever som inte når målen, och inte bedriva ett utvecklingsarbete inom ramen för undervisningen som specifikt riktas mot elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framgår emellertid att denna elevgrupp ingår i elevhälsans arbete med lärarna i enskilda elevärenden, och elevhälsans representanter uppger att de kan handleda lärare som så önskar i dessa enskilda fall.

Stöd för lärare i arbetet med undervisningen

Granskningen visar att lärarna visserligen har möjlighet att samverka och samplanera undervisningen över såväl klasser som årskurser, men att det inte bedrivits något gemensamt arbete med denna elevgrupp i fokus i detta arbete. Det framgår av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor att det saknas gemensamma rutiner, metoder och strategier till stöd för genomförandet av undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Emellertid uppger lärare att de har goda möjligheter att samverka, exempelvis genom återkommande möten för arbets- och ämneslag, och samarbetet innefattar även högre årskurser.

Granskningen visar att samtidigt som lärare ges reella möjligheter att på olika sätt arbeta för att utveckla undervisningen, så är fokus i detta arbete inte elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, och att det saknas ett riktat arbete för att utveckla undervisningen specifikt för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Det framgår av intervjuer med lärare och rektor att det förekommer att lärarlagen diskuterar utmanande undervisning på en generell nivå och att lärarna samverkar med en pedagogisk utvecklingsgrupp på skolan. Inom ramen för denna förekommer att lärarna samverkar över årskurserna, men det saknas ett specifikt samarbete kring att utforma stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Även om det exempelvis ges stora möjligheter till sådant samarbete mellan lärarna på skolan, framgår av intervjuerna med

lärare och rektor att utvecklingsarbetet som bedrivits på skolan inte specifikt rört stimulerande undervisning elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Vidare framgår av intervjuer och dokumentation att det finns vissa upparbetade arbetssätt för att ta del av och implementera ny kunskap och forskning i undervisningen, men att detta inte skett på ett sätt som tydligt gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. I de pedagogiska utvecklingsgrupperna, där detta arbete huvudsakligen bedrivs har man tidigare bedrivit generell utveckling av undervisningens kvalitet genom exempelvis läsfrämjande arbetssätt. Dock har tyngdpunkten denna termin legat på implementering av nya kursplaner. I intervju uppger rektor att det finns möjlighet att ta del av nya metoder och utbyta erfarenheter om undervisning genom olika samarbeten med närliggande skolenheter. Emellertid sker för närvarande inget sådant samarbete mellan skolenheterna med specifikt fokus på att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver stärka möjligheterna för elevhälsan och lärare att samverka både gällande att identifiera elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling samt kring att utveckla en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling inte alltid synliggörs i elevhälsans samverkan med lärarna. Visserligen visar granskningen att samverkan mellan lärare och elevhälsa på flera sätt är tät, men att elevhälsans kompetenser endast i enstaka fall används för att samverka med lärarna kring att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektor bör organisera verksamheten så att det framgår att samverkan mellan lärare och elevhälsa även innefattar att stötta lärare i att identifiera elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, samt att elevhälsans resurser även används för att stötta lärare i att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Detta i syfte att dels ge lärarna större möjlighet att skapa en tydligare gemensam bild av vilka elever som nått längre i sin kunskapsutveckling, dels ge större förutsättningar för att säkerställa att dessa elever i ännu högre grad ges en utmanande undervisning.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver organisera verksamheten så att lärares samverkan i högre utsträckning innefattar att utveckla en undervisning som även möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att lärare visserligen har goda förutsättningar för att samverka, men att denna samverkan inte på ett tydligt sätt även inkluderar gemensamma metoder och strategier kring undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektor bör organisera lärares samverkan så att den i högre utsträckning innefattar att utveckla en undervisning med gemensamma metoder och strategier som även möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. I detta ingår exempelvis att säkerställa att gemensamma diskussioner kring undervisningsutveckling för elevgruppen genomförs och att goda undervisningsexempel får spridning.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Tomas Karlsson

Föredragande

Tomas Karlsson

Signerat av: Tomas Karlsson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Anna Johansson och Tobias Thorén deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket genomfördes 5-6 samt 8 april 2022 av utredarna Tomas Karlsson och Tobias Thorén.

Friskolan Asken är en 4-9 Skola i Strängnäs kommun. Huvudman för friskolan Asken är Friskolan Asken AB. Enligt Skolverkets statistik var det totala elevantalet läsåret 2020/21 331 elever, varav 52 elever i årskurs 4. Elevantalet i årskurs 4 är jämnt fördelat mellan pojkar och flickor. Enligt inkomna uppgifter är skolan uppdelad i ett mellanstadium (åk 4-5) respektive högstadium (6-9) med varsitt arbetslag, och eleverna i årskurs 4 är uppdelade i två klasser. Totalt undervisar 10 lärare i någon form på mellanstadiet. Samtliga av dessa lärare är legitimerade och 20 procent saknar behörighet i minst ett undervisande ämne. Bland elevernas vårdnadshavare har en hög andel eftergymnasial utbildning (72 procent, att jämföras med ett nationellt snitt på 61 procent) och en relativt låg andel av eleverna har utländsk bakgrund (8 procent, att jämföras med ett nationellt snitt på 26 procent).

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skollagen

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 221) framgår att i detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människor.

2 kap. 25 §

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och att en utgångspunkt är att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma faktorer. Vidare framgår att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 285) förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Även elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

2011 års läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

I grundskolans läroplan anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skolans uppdrag

Vidare är skolans uppdrag att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.

2 Övergripande mål och riktlinjer

2.2 Kunskaper

Av läroplanen framgår även att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Läraren ska bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande; stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan; organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

2.8 Rektorns ansvar

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningens och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna bland annat får den ledning och stimulans som de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och

kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Bilaga 4: Mall för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

Utvecklingsområde 2 b: Rektorn behöver stärka möjligheterna för elevhälsan och lärare att samverka både gällande att identifiera elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och att utveckla en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 2 c: Rektorn behöver organisera verksamheten så att lärares samverkan i högre utsträckning innefattar att utveckla en undervisning som även möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?